

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelki „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število rač. št. 11.400

Čudež gospoda Benita Mussolinija

K SESTANKU SIRA JOHNA SIMONA IN MUSSOLINIJA V RIMU.

V času, ko je Francija kljub negodovanju Anglije odposlala Nemčiji svojo spomenico o razoroževanju, v kateri se je, kakor se vsaj zatrjuje v dobro poučenih vrstah francoskih politikov in časnikarjev, postavila na stališče, da se more doseči sporazum v tem vprašanju samo tako, da se oborožene države postopno razorožujejo, ne pa neoborožene oborožujejo, in tudi to pod stalno enako mednarodno kontrolo, sta se v Rimu sešla angleški zunanji minister sir John Simon in italijanski diktator Benito Mussolini. Da je ta sestanek v najtesnejši zvezi z vprašanjem razorožitve, se je naglašalo že takrat, ko je šla preko evropskega tiska prva vest o potovanju angleškega diplomata v Italijo, kakor nas poučuje najnovejša poročila, gre pa tudi za druge važne mednarodne probleme, v prvi vrsti za Društvo narodov.

Italijanski tisk je zadnje dni pripravljaj sestanek sira Simona z Mussolinijem z dolgočasnimi članki in poročili. Pred vsem si je pa dal »poročati« iz Londona, da pričakujejo v Angliji edino možno rešitev sedanjega zapletenega evropskega položaja od Mussolinija, ki je edini tuji državnik, do katerega imajo Angleži popolno zaupanje in ga visoko spoštujejo. Po teh »londonskih« poročilih pričakujejo, da bo Mussolini napravil nič manj in nič več kakor — čudež! Visti, ki smo jih prejeli včeraj in danes, nam pa tudi že konkretno opisujejo, v čem naj bi bil ta nezaslišani ducejev »čudež«, ki se vsaj nam — naj nam v Rimu odpuste! — ne zdi nikakršen čudež, saj nam je želja, ki se skriva za njim znana že iz časov prvega obiska sira Simona in Macdonalda v Rimu, ko se je skuhal pakt štirih velesil. Ta želja je diktatura velesil in revizija mej, oboje pa je naperjeno ali direktno proti Franciji ali pa njenim zaveznikom v srednji in vzhodni Evropi.

Kakor vse kaže hoče Mussolini rešiti razorožitveno vprašanje s sklicanjem konference velesil, na kateri bi se sestavila in redigirala razorožitvena konvencija, katero bi morale srednje in male države potem sprejeti, ne da bi imele kakršnokoli pravico zahtevati korekturo. Razmerje, ki bi nastalo na ta način med velesilami in nevelesilami, bi bilo podobno razmerju med gospodarjem in hlapcem, odnosno še bolj med nekdanjim graščakom in tlačanom. Mimo tega bi se to razmerje z reorganizacijo Društva naro-

dov tudi perfektiralo, postalo bi trajno. V reformiranem Društvu narodov bi bili dva vrsti držav, prva — velesile — ki bi odločala, ukazovala, in druga — srednje in male države — ki bi poslušala in izvrševala ukaze prvih. Če bi velesile v svetu Društva narodov sklenile, da se n. pr. revidirajo meje držav, ki so bile določene po veliki svetovni vojni, bi prizadele države morale mirno in brez pravice do veta dopustiti, da se razparcelirajo po mili volji trenutnih interesov velesil, odnosno tistih velesil, ki bi imele v svetu večino. S tem bi nastalo stanje, kakršnega dosedanja politična zgodovina v Evropi ne pozna, če izločimo znane delitve Poljske po »sveti alianci«. Tako so se doslej parcelirale samo pokrajine raznih zamorskih plemen v Afriki na kolonije evropskih velesil.

Tak je torej ta nezaslišani »čudež« gospoda Benita Mussolinija, samo to napako ima, da je načrt zanj račun brez krčmarja! Zelo dvomimo, da bi bil sir John Simon tako strašansko naiven in bi brez pridržka odobril Mussolinijeve predloge. Še bolj pa dvomimo, da bi se kdajkoli našla v Parizu kakšna vlada, ki bi se tako daleč izpozabila, da bi dovolila zavesti Francijo v popolno odvisnost od Rima, Berlina in Londona in v odcepitev od svojih zaveznic Belgije, Poljske, Češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije, ker bi to pomenilo konec neodvisnosti in morda celo — samomor. Čisto nič pa ne dvomimo, da Poljska, Češkoslovaška, Rumunija, Jugoslavija, Belgija in marsikatera druga srednja in mala država nikoli ne bo dovolila, da bi jo oropali dosedanje samostojnosti in varnosti! Dr. Beneš, Titulescu in dr. Jevtić so povedali ponovno in še pred nekaj dnevi, da pomeni vsaka revizija za malo antanto vojno. Isto naglašajo Poljska,

Kako misli potem gospod Benito Mussolini realizirati svoj »čudež«? Z diktatom? Za diktat morata biti vedno dva: eden, ki diktira, in drugi, ki dovoli nad seboj diktaturo? In ker nismo afriški črnci, marveč kulturni narodi kulturne Evrope, organizirani v suverenih državah in v čvrstih skupinah, ne bomo nikoli voljni pustiti, da bi bil kdorkoli naš fevdalni gospod, mi pa njegovi tlačani. To naj pomisli gospod Benito Mussolini, pa bo videl, da je njegov »čudež« brez izglede ne uresničen.

šala Japonska spomlad polastiti se te važne železnice s silo s pomočjo mandžurskih »svebodnih« vladnih čet. Politični krogi v Moskvi so izjavili predstavniku »Matina«, da je mir na Daljnem Vzhodu mogoč le tedaj, če Japonska pošteno kupi in plača Vzhodno-kitajsko železnico in če sklene nenapadalni pakt z Rusijo.

NOVA TRGOVINSKA POGODBA Z ITALIJO.

RIM, 4. jan. Kakor poroča uradno glasilo zunanjega ministrstva »Giornale d'Italia«, so bila pogajanja o reviziji trgovinske pogodbe z Jugoslavijo in Romunijo včeraj končana. Pogodbe bodo podpisane v bližnji bodočnosti v Rimu. Nove pogodbe bodo stopile v veljavo še pred ratifikacijo.

Zahteve francoske spomenice

FRANCOSKI LISTI OBJAVLJAJO DANES GLAVNE TOČKE SPOMENICE, KI JO JE FRANCOSKA VLADA DOSTAVILA NEMŠKI GLEDE VPRAŠANJA RAZOROŽITVE, NEMŠKE ENA KOPRAVNOSTI IN POSAARJA.

PARIZ, 4. januarja. Listi objavljajo vrsto podrobnosti o vsebini francoskega memoranduma, ki vsebuje v glavnem naslednje točke: 1. Francija odklanja z Nemčijo sklenitev vsakega nenapadalnega pakta, ker bi itak noben ne mogel nuditi večjega jamstva, kakor ga nudi ločarska pogodba. 2. Francija odklanja vsako revizijo pogodb, in to tudi v primerih, ki jih določa angleško-francoska zavezniška pogodba. 3. Nemška državna bramba naj bi se spremenila v milico 200.000 mož s kratko službeno dobo. To število bi se moglo zvišati na 300.000 mož, če bi se razpustili vsi hitlerjevski napadalni in ostali oddelki. 4. Vse vojaške formacije, ki ne pripadajo državnim brambam, se bodo smatrale kot izvežbane rezerve in se bodo podredile mednarodni

kontroli nad oboroževanjem. 5. Državna bramba sme imeti samo defenzivno orožje. Tanki in vojaška letala ostanejo Nemčiji slej ko prel prepovedana. 6. Vse ostale države se obvezujejo znižati svojo oboroženo moč na ulivo, ki ga določa Macdonaldov načrt. Pridrži se sistem razorožitve v etapah, v katerem se zniža poskusni rok s 4 na 2 leti. 7. Francija je pripravljena pristati na prepoved plinske vojne, zahteva pa mednarodno kontrolo nad civilnim letalstvom in je celo pripravljena uničiti lasne metalce bomb. 8. Mednarodna kontrola nad oboroževanjem prične takoj delovati. 9. Francija odklanja vsako razpravo o Posaarju, ker spada to vprašanje izključno le v kompetenco Društva narodov in odklanja tudi vsako posredna pogajanja z nemško vlado.

Rimski sestanki se jutri zaključijo

POZDRAVI ITALIJANSKEGA TISKA SIRU SIMONU, SODBA FRANCO-SKE JAVNOSTI. RAJŠE VOJNA PREJ, KAKOR PREKASNO.

RIM, 4. jan. Angleški zunanji minister sir John Simon, ki biva že od predvčerajšnjim popoldne v Rimu, se je sestal včeraj in danes s predsednikom Italijanske vlade Mussolinijem. Sir Simon bo odpotoval nazaj v London najbrže jutri. Vsi italijanski listi pozdravljajo sira Simona in naglašajo potrebo po čim tesnejšem sodelovanju med Anglijo in Italijo.

PARIZ, 4. jan. Tukašnji listi naglašajo, da je diplomatska situacija koncentrirana v sestanku angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona s predsednikom Italijanske vlade Mussolinijem ter v njihovih medsebojnih razgovorih. Listi prav posebno poudarjajo važnost tega sestanka v trenutku, ko je bil francoski memorandum poslan v Berlin in ko še vedno ni iz-

zval nobenih nemških komentarjev, iz vzemši enostavne konstatacije, da je bil sprejet in zabeležen z običajnimi besedami mednarodne vpljdnosti. »Excelsior« predvideva možnost, da bi mogla Mussolini in sir Simon ob priključitvi svojih razgovorov najti kompromis med francosko in nemško tezo ter piše v zvezi s tem: »Vsekakor ni več noben misterij, da bi se mogli nekateri angleški in italijanski politiki med seboj sporazumeti glede solucije legitimne oborožitve Nemčije v tem trenutku in bi ta oborožitev več presegla določbe obstoječih pogodb, kar bi jih vsekakor napravilo za so-krivce eventualnega požara. Medtem pa je francoski vladni ljubše, da bi čimprej izbruhnil ta požar, ker bi se tako omilila večja škoda«.

Posledice strašne rudniške nesreče na Češkem

DUCHOVO, 4. jan. Včeraj popoldne je nastala globoko v rovu »Nelson III« strašna eksplozija, ki je pretresla vse mesto in tudi oddaljeneje naselbine. Očividno so se vneli jamski plini, ki so zasuli 140 rudarjev, ki so bili v trenutku katastrofe na delu v jami. Reševalna dela, ki so bila takoj organizirana, so morala biti zaradi požara, ki je izbruhnil, ustavljena. Na ta način so morali prepustiti vseh 140 zasutih rudarjev njihovi strašni usodi. Žene in otroci zasutih rudarjev so stali in čakali vso dolgo zimsko noč v medtem upanju pred rovom do jutra, ko jim je rudniško vodstvo sporočilo tragično vest, da so njihovi možje in očetje izgubljeni. Vsa zgornja Češka je silno razburjena nad to katastrofo, ki je ena največjih v zgodovini rudniških nesreč.

Zopet nova vlada v Romuniji

BUKAREŠTA, 4. jan. Včeraj je podala ostavko prehodna vlada dr. Angelesca, ki je prevzela v svoje roke vodstvo državnih poslov po umoru ministrskega predsednika dr. Duce. Kralj Karol je poveril po mnogih konzultacijah sestavo vlade dosedanjemu trgovinskemu ministru dr. Juriju Tarescu, ki bo sestavil homogeno libe-

ralno vlado, v katero bo poklical več mlajših liberalnih voditeljev. Zunanje ministrstvo bo obdržal še nadalje Titulescu.

ZASEDANJE AMERIŠKEGA KONGRESA.

WASHINGTON, 4. januarja. Triinšestdeseto zasedanje ameriškega kongresa se je pričelo s čitanjem poslanice predsednika Roosevelta. V tej poslanici predsednik napoveduje, da bo vztrajal pri svoji dosednji valutni in finančni politiki, ker se bodo samo tako mogla Združene države prebiti iz sedanje težke gospodarske krize. Predsednik upa, da se bo nova gospodarska politika zaključila s popolnim uspehom. Danes bo kongres razpravljal o državnem proračunu in ukinitvi prohibicije.

VOJSKA REŠITVE.

DUNAJ, 4. jan. »Vojska rešitve« v Avstriji od včeraj naprej ni več pod vrhovnim vodstvom Berlina. Na čelo te organizacije v Avstriji in na Madžarskem je bil imenovan angleški polkovnik Bower, ki ima obenem nalogo organizirati posebne skupine tudi v Jugoslaviji in Romuniji.

NOVI MRZLEJŠI TOKOVI.

DUNAJ, 4. januarja. Po vesteh iz Poljske in Ukrajine, so tamkaj prinesli hladni vzhodni vetrovi občuten mraz. V centralni Evropi prevladuje megla, ponekod pada sneg, pričakovati pa se sme tudi postopno padanje temperature.

Vojni svet sovjetske Rusije

RAZPRAVA O POLOŽAJU NA DALJNEM VZHODU. — JEDRO SPORA VZHODNO-KITAJSKA ŽELEZNICA.

PARIZ, 4. jan. Včerajšnji »Matin« objavlja neko poročilo iz Moskve, ki poroča o tem vojnem svetu v Kremlju. Razgovori predvčerajšnjim še niso bili končani, temveč se bo delo vojnega sveta čez nekaj dni nadaljevalo. Ljudski komisar za vojsko Vorosilov je podal na prvem zasedanju vojnega sveta podroben material, s katerim razpolaga o vojnih pripravah Japonske proti Rusiji. V zadnjem času so se razmere na Daljnem Vzhodu poostrele zato, ker ni bil dosežen sporazum glede Vzhodno-kitajske železnice. Kakor se doznava, je sedaj Tokio ponudil Moskvi svega skupaj komaj četrtno dejanske vrednosti za to progo, torej četrtno onega, kar je zahtevala Rusija. Naravno, da Rusija na to nikakor ne more pristati in bo zato sku-

Dnevne vesti

Številke z mariborskega dne

V številkah, ki jih hrani predstojništvo mestne policije, se zrcali vse žalostno življenje Maribora v preteklem poslovnem letu. Organi kriminalnega oddelka so lani aretirali skupno 1289 oseb, med njimi 139 pocestnic, ki so bile oddane v bolnišnico. V policijske zapore so romale radi razžaljenja kralja 3 osebe, radi volunštva 7 oseb, z zakonom o zaščiti države pa je prišlo v konflikt 5 oseb. Precejšnje je med aretiranci število pijancev in razgrajčev, ki so si ohladili vročo kri na lesenih ležiščih v Ključavničarniški ulici. Takih ptičev imajo zabeleženih točno 500. Nadalje so bili aretirani: radi uboja 2 osebi, radi težke telesne poškodbe 3 osebe, radi ponarejanja denarja 5, radi pošilstva 3, radi tatvine 490, radi utaje 18, radi razbojništva 3, radi prevare 52, radi raznih drugih prestopkov pa 129.

Vse leto je imel polne roke dela tudi tehnični oddelek pod vodstvom daktiloskopov g. Josipa Grobina, ki je fotografiral 367 oseb in izdelal 3.376 slik. Nadalje je daktiloskopiral 357 oseb in naložil v razvidnico 551 novih pol. Nadalje je izdelal tehnični oddelek v lanskem letu 750 monodaktiloskopičnih listov in 150 listov z odtisom dlani. Na novo je bilo izpolnjenih 1522 evidenčnih listov in se je v kriminalni album nalepilo 579 slik, v razvidne pole pa 257. Beograjski policiji je bilo poslanih 285 razvidnih pol in 235 slik, ljubljanski policiji pa 291 pol in 518 slik. Na mestih zločinov je bilo na območju Maribora 47, izven Maribora pa 24 ogleddov. Policijski pes je zasledoval v Mariboru 5, izven Maribora pa 8 zločinov.

Na podlagi prstnih odtiskov je bilo idenificiranih z lažnim imenom 5 oseb, izsledenih pa je bilo na krajih zločinov 8 oseb. Nadalje je tehnični oddelek izdelal 24 dokaznih mej, na podlagi katerih je bilo odkritih več vlovov in kaznivih dejanj. Žalostna je tudi statistika samomorov, ki jih je bilo v preteklem letu 11. Nekatere samomorilce je poglala v smrt beda, druge pa zopet nesrečna ljubezen. Smrtnih nesreč imajo zabeleženih 13. Največ je med nesrečniki našlo smrt v deroči Dravi.

Iz državne službe. Vpokojen je sodnik mariborskega okrožnega sodišča dr. Fran Peitler. Poverjenik finančne kontrole Radoslav Perović je premeščen iz Maribora na Sušak. K okrajnemu glavarstvu v Dol. Lendavi pa je premeščen iz Kamnika pristav Karl Prah. Sprejeta je tudi ostavka, ki jo je podal na državno službo primarij kirurškega oddelka banovinske bolnišnice v Ljubljani dr. Mirko Černič, sedanjí primarij kirurškega oddelka banovinske bolnišnice v Mariboru.

Kraljica se vrnila v Beograd. Pretekli torek zvečer je Nj. Vel. naša kraljica odpotovala z Bleda v Beograd.

Volilni imeniki. Mestno načelstvo v Mariboru razglša, da bo v času od 10. do 31. januarja 1934 v smislu določb §§ 5. in 24. zakona o volilnih imenikih stalne volilne imenike za mestno občino mariborsko popravilo, oziroma na novo sestavilo; zaradi tega se bodo v konskripcijskem uradu mestnega načelstva na Slomškovega trga 11. do 10. I. do 5. II. 1934 sprejemale stranke le od 11. do 13. ure.

Narodno železničarsko združenje, odbor Maribor, vabi svoje člane k sestanku, ki bo v nedeljo, dne 7. tm. v društveni pisarni, Kolodvorska ulica št. 1, ob 19. uri. Udeležba obvezna! Odbor.

Otroška predstava po znižanih cenah na praznik Sv. Treh kraljev v soboto 5. tm. ob 15. uri. Uprižore veselo pravljico igró »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Najdražji sedež stane 10 Din, dobe pa se sedeži po Din 8., 6., 4. in 3. — Rezervirajte si vstopnice!

Streška družina v Pušavi priredi v nedeljo 7. tm. ob 15. uri v grajski gostilni na Fali (g. Monetti) veliko nagradno streljanje. Igrala bo tudi godba. Za člane je udeležba obvezna.

Prihodnji tržni dan bo radi praznika Sv. Treh kraljev v petek, nakar opozarjamo vse mariborske gospodinje

Starešinsko društvo »Triglava« obvešča vse gg. starešine, da bo prihodnji skupni sestanek mariborskih starešin »Triglava« in »Jadrana« v torek 9. t. m. ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel«. Vsi gg. starešine vladno vabljene k zanesljivi udeležbi.

Koncert Slovenskega ženskega društva. Dne 12. t. m. priredi Slovensko žensko društvo v Mariboru v proslavo rojstne ga dne velike zaščitnice Počitniškega doma pri Sv. Martinu na Pohorju, Nj. Vel. kraljice Marije velik slavnostni koncert, katerega čisti dobiček se bo uporabil v namene te plemenite ustanove. Društvo je povabilo v ta namen v Maribor bivšega zaslužnega ravnatelja mariborske opere g. Andro Mitroviča in odlično operno pevko Ančico Mitrovičevno. G. Mitrovič prispe v Maribor že danes, da pripravi slavnostni koncert, ki bo prirejen pod njegovim vodstvom. G. Mitrovič, ki je prevzel to delo brezplačno, je sedaj profesor glashbene akademije v Zagrebu. ga. Mi-

AKADEMSKIPLES

trovičeva se je pa proslavila po odhodu iz Maribora ne le po vsej Jugoslaviji, marveč tudi drugod po Evropi. Pozdravljamo g. Mitroviča v naši sredini in opozarjamo javnost že sedaj na veliki koncert 12. tm.

Lutkovno gledališče Sokola Maribor Matice v Narodnem domu vprizori v soboto na dan Sv. Treh kraljev ob pol 20. uri za odrasle, v nedeljo 7. tm. ob 15. uri pa za mladino lutkovno improvizacijo v 6 slikah »Pravljica se vrne«, ki jo je spisal dr. Jan Malik, znani češki pisatelj lutkovnih iger ter vnet propagator lutkovne umetnosti med češkoslovaškim Sokolstvom. »Pravljica se vrne« je bila nagrajena s prvo nagrado in se je prvič vprizorila v Pragi ob priliki zadnjega vsesokolskega zleta. Ker lutkovne igre mnogo pripomorejo k vzgoji naše mladine in so najboljša razvedrilno sredstvo, toplo priporočamo vsem staršem, naj obiščejo napovedano lutkovno prireditev, da se na ta način seznanijo z lutkovno umetnostjo, ki jo z veliko vnamo in požrtvovalnostjo goji Sokol Matica. Neohodno je potrebno razumevanje staršev in vzgojiteljev mladine za lutkarstvo in to se doseže le na ta način, če se sami seznanijo z lutkovnimi igrami, ki jih naši otroci tako ljubijo. Upamo, da se bo vsaj sokolsko članstvo odzvalo vabilu lutkovnega odseka, ter obiskalo nadvse zanimivo uprizoritev. Po predstavi bo za odrasle v soboto zvečer bratski družabni večer.

Delavce z 60 leti je treba vpokojiti. Na vprašanje, ali preneha stalnemu delavcu če izpolni 60. leto služba tudi če je telesno in duševno še v polno sposoben za delo, je prometni minister na predlog komisije za tolmačenje pravilnika o delavcih odobril naslednje tolmačenje: Delavec, ki je spolnil 60. leto mora biti po členu 32. točka 9. pravilnika o delavcih vpokojen ne glede na to, ali je telesno in duševno še popolnoma sposoben za svojo službo ali ne.

Gradbena podjetnost belega Zagreba. Razveseljiva je bilanca gradbene delavnosti, ki jo izkazuje Zagreb v letošnjem novem letu. V dobi 12 let je bilo v Zagrebu zazidanih raznih stanovanjskih poslopij za preko 3 milijarde dinarjev. Zgrajenih je bilo 3625 novih poslopij s 14.000 stanovanji, ki imajo nad 30.000 sob. Pri novih zgradbah je bilo pred nekaj leti zaposlenih povprečno po 5 do 7 tisoč delavcev. Še leta 1930 je bilo zgrajenih 41 hiš, potem pa je delavna podjetnost radi gospodarske krize pričela hirati tudi v bogatem Zagrebu.

Vsi na veselico Jugoslovanske »radniške zajednice«, ki bo dne 6. januarja 1934 ob 20. (8.) uri v gostilni Sluga v Studenčih. Godba Jazz-Drava!

Danes !!! VILKO !!! Univerzalni komik! V »Večerniku«.

Eleganten pisemski papir v mapah: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Delodajalci, spomnite se brezposelnih intelektualcev! Dalje tim dela, atle tim kruha!

Poziv davčne uprave. Mariborska davčna uprava poziva davčne zavezance zemljarine, ki imajo pravice do znižanja dopolnilnega davka, da morajo vložiti zadevne prijave do konca meseca januarja, najpozneje pa do 15. februarja. Dopolnilni davek se zniža po naslednjih pogojih: Če se davčni zavezanec bavi izključno s poljedelstvom, če obdeluje posestvo sam ali s člani svoje rodbine, če rodbina takega zavezanca šteje več kot pet članov, če dopolnilni davek ni večji od 5000 Din, če v določenem roku vložijo prijavo na uradnem obrazcu. Po tem zakonu se ne smatrajo za člane skupnega domačega gospodarstva osebe, ki so stalno odsotne, osebe, ki se poleg kmetijstva bavijo še z industrijo, trgovino, obrtjo ali drugimi posli, osebe ki so v javni ali zasebni službi, žena in otroci omenjenih oseb in lišna služinčad ter nameščenci. Prijave morajo davčni zavezanci vložiti pri občinskem uradu na uradnem obrazcu, ki ga dobe pri občinskem organu. Prijave, ki ne bodo vložene pravočasno v določenem roku, se ne bodo upoštevale. Za resničnost prijavljenih podatkov pa je odgovorna občinska uprava.

Tudi ljubljanskim in beograjskim avtomobilistom slaba prede. Kakor v Mariboru, tako so tudi v Ljubljani in Beogradu odpovedali z novim letom mnogi lastniki

5. I. 1934-UNION

svoja vozila, ker ne morejo plačevati visokih taks. V Zagrebu je na primer odpovedalo avtomobile že okrog 150 trgovcev in je pričakovati, da bo odpovedanih še nadaljnjih 100. Letos bo v prometu mnogo manj avtomobilov, kakor lani.

Nenavaden spor v bolniškem društvu »Merkur«. V nedeljo je bilo v Zagrebu protestno zborovanje bolniškega zavarovalnega društva »Merkur«. Zborovalci so odločno protestirali proti sprejemu nekakega zdravnika in sklenili v primeru, če se zdravnik sprejme, izstopiti iz društva in se korporativno priključiti Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 1 številki: Objava zakona o trgovinskem sporazumu med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko; uredba s katero se predpisuje dovolitev za proizvodnjo koncentrirane ocetne kisline; uveljavljanje trgovinskega sporazuma z Brazilijo; uporabo konvencije pariške unije za zaščito industrijske svojine in madridskega aranžmana o mednarodnem registriranju tvorniških in trgovinskih žigov na francoska prekomorska posestva ter ratifikacije raznih mednarodnih konvencij in zapisnikov.

Radio Ljubljana. Spored za petek 5. januarja. Ob 12.15: reproducirani koncert slovenskih narodnih pesmi v dуетih; 12.45: poročila; 13: čas, cigani igrajo v reproducirani glasbi; 18: zabavno predavanje, predava Viktor Pirnat; 18.30: Predavanje Zveze kulturnih društev; 19: Sokolstvo; 19.30: izleti za nedeljo, opisuje dr. Rudolf Andrejka; 20: prenos iz Zagreba, 22: čas, poročila, reprodukcija Smetanovega godalnega kvarteta »Iz mojega življenja«.

Grajski kino. Danes zadnjič »Skandal v Budimpešti«. Od petka dalje predvajamo najlepši in največji film doslej: »Cesarski lovci v ognju« (Na polju časti). V glavnih vlogah B. Helms in K. L. Diehl. Ta film je mojstrsko delo filmske industrije in se jejanje vrši v naših neodrešenih krajih Torici, Trstu, Vidmu in ob Soči. Ne zamudite prilike ogledati si ta nadvse krasten film.

Kino Union. Danes v četrtek nepreklonno zadnji dan »Velika kneginja Aleksandra« z Marijo Jeritzo, Leon Slezakom, Paulom Hartmannom in Szökejem Szakallom. Od petka dalje najboljši film Harryja Piela »V planinskem raj« (Sledovi v snegu), ljubavni in senzacionalni film, poln najkrasnejših naravnih posnetkov tirolskih plesov in petja.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne Franc Jožefove grenčice, če ga popijete vsak dan jutraj na tešče. Iagodno, milo iztrebljenje črevesja

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 4. januarja ob 20. uri: »Mala Floramye«, Red A.

Petek, 5. januarja: Zaprto.

Sobota, 6. januarja ob 15. uri: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Otroška predstava po najnižjih cenah. Od Din 10.— navzdol. Ob 20. uri: »Deseti brat«. Znižane cene. Zadnjič.

Nedelja, 7. januarja ob 15. uri: »Studentje smo«. Znižane cene. Zadnjič. Ob 20. uri: »Mala Floramye«.

Praznik Sv. Treh kraljev in nedelja v gledališču. Na praznik Sv. Treh kraljev bo popoldne ob 15. uri otroška predstava. Uprižore pravljico igró »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Snov tega dela je vezelabavna ter je bilo pri vseh dosedanjih predstavah izredno mnogo smeha. Da se omogoči obisk te predstave tudi najrevnejšim slojem, veljajo najnižje cene od Din 10.— navzdol. — Zvečer bo poslednja vprizoritev Jurčičevega »Desetega brata« v Delakovi odrski priredbi in režiji. Delo je radi svojevrstne inscenacije doseglo prav močan uspeh. Veljajo znižane cene. — V nedeljo, 7. tm. popoldne uprižore Bučarjevo melodiozno in zabavno opereto »Studentje smo«. Pri tej predstavi igra glavno ulogo dijaka Živka Vladimir Skrbinišek. Ker bo to obenem poslednja uprizoritev tega domačega dela, opozarjamo na to predstavo še posebej. Znižane cene. — Zvečer ponove priljubljeno opereto splitskega skladatelja Iva Tijardovića »Mala Floramye«.

RONNY-JAZZ

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, dražljivost živcev, migrena, ožornost, nespajanje odpravimo kmalu z uporabo naravne Franc Jožefove grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi Franc Jožefova voda pri zagatenju vseh vrst z najboljšim uspehom. Franc Jožefova voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Koliko ima Maribor motornih vozil. Iz statistike, ki jo je izdelalo predstojništvo mestne policije je razvidno, da smo imeli ob koncu lanskega leta 189 osebnih in 67 tovornih avtomobilov, 47 motornih koles, 2860 koles in 75 kočij. Fijakarska obrt še torej v Mariboru ni docela izumrla. Z novim letom je precej lastnikov odjavilo svoja motorna vozila, čemur je vzrok kriza in slaba gospodarska konjunktura.

Zagoneten umor na Silvestrov večer. V Dragučevi pri Sv. Marijeti ob Pesnici so na dan Novega leta zjutraj našli v hiši mrtvo 50letno posestnico Marijo Pristavnikovo. O njeni nenadni smrti so se raznesle čudne vesti, ki so prišle na uho tudi orožnikom. V hišo pokoinice je prišla občinska komisija, ki je že na prvi pogled ugotovila nasiho smrt. Na vratu Pristavnikove so bili vidni znaki davljenja in več prask, ki pričajo, da se je bil hud boj med njo in zločinskiim morilecem. Na odredbo mariborskega drž. tožilstva je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico k Sv. Marijeti, kjer bo danes razteleseno.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 8. do 14. decembra je obolelo v dravski banovini 33 oseb za tifusom, 11 za grižo, 68 za škrlatinko, 5 za ošpicami, 2 za krčevito odrenelostjo, 218 za davico, 20 za šerom, 29 za vnetjem priušesne slinovke in 3 za otročjo vročico ter 1 za otrpneniem tilnika. Skupno je umrlo za nalezljivimi boleznimi 11 oseb.

Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 25. decembra je bila v dravski banovini svinjska kuga na 70 dvorcih, svinjska rdečica na 11, perutninska kolera na 13, steklina na 3 in vračni prisad na 2 dvorcih.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 0.8 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 0.7 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 13.4 stopinjah 738.4, reduciran na ničlo pa 736.8; relativna vlaga 94; vreme je oblačno; preko noči je padlo 0.2 mm padavin; vremenska napoved pa napoveduje naraščajočo nagnjenost k nevihtam. Temperatura bo znenkrat spremenjena. V nedeljo 7. I. 1934.

Občinska seja v Studencih pri Mariboru

GENERAL MAISTER ČASTNI OBČAN TUDI V STUDENCIH. IZRAZ PRIZNANJA OKRAJNEMU GLAVARJU MILANU MAKARJU IN ZASLUŽNIM DOMAČINOM.

V torek je bila v Studencih 3. redna seja občinskega odbora, ki se je polnoštevilno zbral v občinskem uradu. Župan g. Kaloh je pozdravil navzoče ter tolmačil predlog občinske uprave, ki je izrekla željo, da se kot prva točka dnevnega reda izvrši imenovanje častnih občanov nove velike občine Studenci. Predlagal je predvsem imenovanje g. generala Rudolfa Maistra, kateremu je vsa severna meja dolžna zahvalo in priznanje za velike zasluge ob burnih prevratnih dneh. Občinski odbor je z navdušenjem pozdravil predlog. Nadalje je predlagal okrajnega glavarja g. Milana Makarja za častnega občana, in to z ozirom na zasluge, ki jih ima za razvoj in velik napredek studenške občine. Odbor je z veseljem vzel na znanje tudi ta predlog. G. odbornik Kumperščak je kot član Zveze Maistrovih borcev izrazil veliko veselje, da se je počastil zaslužni gospod general — osvoboditelj Maribora, izrekel je zahvalo za to priznanje, ki bo dobilo viden izraz v diplomu, ki se bo izročila naknadno.

G. Pregl, član uprave, je pozdravil imenovanja in izražal željo, da se spomnimo ob tej priliki tudi nekaterih domačinov, ki že dolgo vrsto let delujejo nesebično in požrtvovalno v domači občini v prid ljudstvu in državi. Povdarjal je delo g. župana Kaloha, ki že 25 let deluje v občinskem odboru in med tem stoji že 13 leto na čelu studenške občine; s komasacijo obč. Radvanje smo pridobili tudi zaslužnega odbornika, današnjega podžupana g. Lorbeke, ki je že 28 let neprestano sredi komunalnega gospodarstva. G. Kumperščak predlaga tudi g. šol. upravitelja Antona Hrena, ki deluje že 15 let prosvetno in nacionalno v Studencih in ima velike zasluge za razvoj studenške šole in tukajšnjega Sokola, ki je središče

in žarišče studenškega prosvetnega in telesno-kulturnega dela.

Obč. odbornik Vranec je osvetlil delovanje vseh petih odlikovancev z raznih vidikov, poudarjal zasluge posameznika za domači kraj, za severno državno mejo in celotno domovino. V prepričanju, da bodo odlikovanci najbolj srečni in zadovoljni, če bodo videli srečno in zadovoljno studenško občino, je izrekel zahvalo za skromen a tem pristranejši potek slavnostnega dela 3. redne seje, ki se je po navdšenem glasovanju nadaljevala z rednim delom. G. Kaloh in Lorbek sta se zahvalila za častno imenovanje, nato so pa vsi navzoči zaklicali Nj. Velič. kralju trikratno »Živio«.

Ugotovilo se je, da so posli velike 7000 glave občine po združitvi Radvanja s Studenci ogromno narasli, kar se tudi vidi iz poteka občinskih sej, ki trajajo vedno po 5 do 6 ur. Največ skrbi in dela povzročajo zadeve brezposelnih in revnih, pa tudi finančna vprašanja so vedno bolj zapletena. Odseki skušajo z upravo reševati čim točneje vse zadeve. Mnogo prošnji prihaja za namestitev pisarniških moči, katere pa se ne morejo vzeti v pretes, dokler ne izide naredba banske uprave in ne bodo mesta razpisana. Prošnje raznih društev za podpore so se morale v celoti zavrniti, ker ni sredstev in občina podpira predvsem Rdeči križ, PTL, Sokola in gasilce. Elektrifikacija Gozdne in Gosposvetske ceste se bo izvršila, kakor hitro se obvežejo posestniki prispevati 1 Din od kilovatne ure. V občinsko zvezo so bili sprejeti: Karl Kleinwächter z družino, Franc Pouh z družino in Rajko Heber z ženo.

Z zahvalo za intenzivno sodelovanje je predsednik g. Kaloh zaključil sejo po 5 urnem delu.

Stanovske zadeve občinskih uslužbencev

Te dni je imela Zveza organizacij uslužbencev mestnih in podeželskih občin v Zagrebu sejo, ki so se je udeležili delegati skoraj vseh v zvezi včlanjenih organizacij. Mariborsko društvo magistratnih uslužbencev je zastopal vodja socialno-političnega urada g. Anton Brandner. Delegati so v prvi vrsti obravnavali okrožnico finančnega ministra glede navodil za sestavljanje proračuna za letošnje leto.

Razpravljali so predvsem o uradniškem zakonu, ki govori o povišanju plač

po napredovanju. Odbor zveze se je postavil na stališče, da se ta določba ne more nanašati na samoupravne uslužbence, ker imajo mesta kot samoupravna telesa pravico s posebnim statutom normirati status in plače svojih uslužbencev in jim ta pravica še z nobenim zakonom ni bila odvzeta. Po daljši debati je bil soglasno sprejet sklep, da se izroči merodajnim činiteljem resolucija, naj se ta uredba ukine oziroma naj se pri sprejetju proračuna ne upošteva. Glede znižanja plač v skladu s plačami državnih uradnikov se je odbor postavil na stališče, da se tako izenačenje ne more izvršiti, dokler so veljavni dosedanja statuti in pragmatike. Soglasno je bil spre-

jet sklep izročiti finančnemu ministru temeljito obrazloženo spomenico, naj svojo uredbo glede znižanja plač mestnim uslužbencem in spremembe statuta umakne. Na dnevnem redu je bila nadalje razprava o osnutkih in predlogih glede socialnega zavarovanja mestnih in občinskih uslužbencev. Tudi je bilo sklenjeno izdati vse sprejete resolucije, predloge in opombe v posebni brošuri ki jo bo poslal odbor vsem merodajnim činiteljem, tako, da bo vprašanje končnega kona o mestih temeljito pojasnjeno tudi od te strani.

Sledilo je nato poročilo o gibanju članstva. V dravski, savski, primorski, varški, donavski in deloma tudi v zetski drinski banovini so vsi občinski in mestni uslužbenci organizirani, v drugih pa še organizirajo, tako, da bo v nekaj mesecih organizacija v vsej državi uvedena do kraja. Pri raznoterostih je bil izvoljen za zveznega tajnika Franjo Lončar. Tudi je odbor sklenil ponovno zaprositi prometno ministrstvo, da bi dobili mestni in občinski uslužbenci polovično vožnjo na železnicah in parnikih, kakor jih imajo državni uslužbenci.

Sport

Prihodnja nedelja dan smučarskih tekem

Kakor znano je JZSZ določila, da se morajo vsa klubska smučarska prvenstva vršiti v vsej državi enega in istega dne, da se s temi takorekoč internimi tekmami po nepotrebnem ne zasedejo termini važnejših prireditev. Ta »klubski dan« je za tekočo sezono določen na prihodnjo nedeljo.

Radi tega se vrše, kakor drugje, tudi na področju mariborske podzveze v nedeljo povsod tekme. Od mariborskih klubov sta se letos združila samo dva, in sicer Smučarski klub in SK Železničar ter priredita skupno tekmo na 16 km s startom in ciljem pred Ruško kočo. Vsi ostali klubi imajo svoje lastne ločene tekme, in sicer SSK Mraton na Činžatu, ISSK Maribor v Pekrah in SK Rapid na Tajzlovem domu. Istega dne bo tudi tekma v smuku s startom ob dveh in ciljem pred Ruško kočo in s ciljem v Rušah za prehodni pokal Sokola Ruše, pri kateri istotako startajo člani mariborskih klubov. Izvenmariborski klubi priredijo svoja klubska prvenstva na sedežih svojih klubov in bo torej ta dan res spravljal na noge vso smučarsko tekmovalno armado.

Dočim prvakov za posamezna klubska prvenstva ni težko vnaprej uganiti (ako se kateremu izmed favoritov ne pripeti kaka posebna nesreča), je težje postaviti prognozo za tekmo v smuku iz Ruške koče v Ruše. Gotovo je, da se bodo na startu pojavili vsi »najnevarnejši« med-

Obvestilo!

NABAVLJALNA ZADRUGA USLUŽBENCEV DRŽAVNIH ŽELEZNIC V LJUBLJANI otvori dne 5. januarja 1934 v zgradbi Podpornega društva žel. uslužbencev in vpokojencev v Ljubljani na Sv. Petra cesti števil. 25 (prej hotel Tratnik) za člane zadrug včlanjenih v Zvezi nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev

zadružno prenočišče

Na razpolago so udobne sobe z eno, dvema in tremi posteljami. Cene: Soba s toplo in hladno tekočo vodo, centralno kurjavo, kopalnico in takso od Din 16.— do 22.— za osebo.

Prenočevati morejo železničarji, učitelji in drugi državni in samoupravni uslužbenci in vpokojenci (ter njihovi družinski člani), ki so člani katerekoli zadruge, ki je včlanjena v Zvezi nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev. — Državni uslužbenci! Poslušajte se te koristne in potrebne zadružne ustanove in prenočujte v zadružnem prenočišču.

NABAVLJALNA ZADRUGA uslužbencev državnih železnic V Ljubljani.

sebojni konkurenti in da bodo zmago odločile sekunde. En sam padec ali kaka druga ovira, ki bo le malo zaustavila posameznega tekmovalca, bo lahko »porinila« dotičnika za eno ali več mest nazaj.

Poleg domačinov od katerih sta »najnevarnejša« Jamnikar in Fric ima največ izgledov vsekakor eden naših najboljših tekmovalcev v smuku Jurič, član MSK, ki vodi že dalje časa tečaj na Brezjah pri Kotlah in ima torej ogromno prilike za trening. Njegov največji konkurent iz lastnega kluba je Ivič, ki mu je vedno »za petami«. Maratonec Štangl, ki pokal brani, torej ne bo imel lahkega posla, ako si hoče priboriti pokal v trajno last. Povrh ga vidimo vedno v Mariboru, dočim ostala garda pridno trenira. Udeležba Maratona je sploh vprašljiva, ker po programu MZSP kolidira tekma v smuku z maratonskimi klubskimi tekmami, ki se vrše — kakor kaže program — na Činžatu. Pri sestavljanju programa se bodo morale slične ovire v bodoče bolj upoštevati.

Novost za letošnji klubski dan so damske smučarske tekme, ki jih izvede v svojem programu SSK Maraton. Damska tekmovalca bi se morala pri nas sploh bolj upoštevati, kakor delajo n. pr. to Zagrebčani. Imamo prvovrsten material, a ga nikdar ne uveljavimo v primerjavi z ostalimi podzvezami.

Prihodnja nedelja obeta torej obilen smučarski program, ki ga utegne prekrižati samo še — vreme.

Janko Furlan:

Nace Zemlja

(Po ustnem izročilu.)

Kos meje med devinsko in štanjelsko gospodo je bil tako pust, da sta se ga oba ošabna mejaša izogibala, dasi sta se sicer sprla za vsako prgišče zemlje, in niti kmetije ga niso marali.

Ta kos je Bog namenoma ustvaril za Naceta Zemljo. Res ne bo imel komu odrajtavati, a niti ne bo imel kaj. Kamenje in pleše bo pridelal, ker tam ne raste niti osat. »Pravda nori in blati luno, ker mu je spletnila pamet, če jo sploh ima.«

Tak je bil glas domačinov, ki pa je vendar naletel na protivnike.

»Nkhi! Nace prav dobro ve, zakaj se je usedel na to puščo. Boste videli!«

Nacetov oče je imel nekaj malega zemlje. Ob oni pušči je stal njegov skromni dom. Nace ni imel na očetovi zemlji dovolj dela, pa je delal zdaj tukaj, zdaj tam, zdaj to, zdaj drugo. Večkrat pa je izginil neznano kam za več tednov.

»Kam je odšel Nace?« so povpraševali.

»Menda za nosom,« jim je ustregel oče, ki ga ni prav nič motilo, če je tedaj ostal doma popolnoma sam. Žena mu je bila že davno umrla, drugih otrok pa ni imel.

Nihče ni vedel, zakaj in kedar se je Nacet prijel pridevek »Pravda«. S tem pa je bilo nekam tako kakor med dijaštvom, ki nalepi vsakomur primeren naziv. Nihče ne vpraša, odkod in zakaj in si na-

živ brez pridržka usvoji.

Nace je s liho vred podedoval tudi ono skledasto dolino — vrt z debelim in visokim zidom. Na zahodnem vogalu je bila debela žlebičasta stena, vedno skrbno pokrita s podolgastimi kameni. Samo sinu je oče zaupal, da je za to steno rov, ki vodi daleč v dolino pod vasjo, kjer je prostrana jama. Odkril ga je pred leti, ko je nameraval steno razbiti.

Ta novica je bila za Naceta, ki je imel svojevrstne sanje in stremjenja, kot obljubljena dežela.

Kolikokrat je nato prehodil te podzemne prostore! Vsak stranski rov je iztaknil, vsako izdolino in razpoko. »Vidiš, Nace,« mu je rekel oče na smrtni postelji, »hlapi smo na svoji zemlji in že stoletja smo v jarmu. Pa bo tudi tega konec. Ne pojde lahko oprostiti se gospode, a če boste pametni in složni, boste uspeli. Mogoče vam bo prav ta rov dobro zatočišče, kakor je bil nam sto in stokrat.«

Da, Nacetov oče je neprestano nagajal gospodi, a mu niso mogli do živega. Premeten je bil.

Nace koplje kamenita tla.

»Takó, takó! Dobra je ta. Nace. Končno se je našel eden, ki noče biti devinski niti štanjelski. Le daj, Nace!«

»Norec!« mrmra Nace in maha dalje.

»Čuden človek in vrag ga umej! Gre tja, kamor ne stopi niti koza, polaskaš se mu, pa te zafrkne. Torej se zaveda, da strelja kozla!«

A v obraz mu ni nihče ničesar zinil. Bali so se njegove lopataste roke. Joi, če te je pograbila! Na kamnu se je poznalo, če je padla nani. Samo dotaknila se te je, pa si telebnil na tla.

»Ha — no! Saj sem le hotel videti, kako brišeš zemljo,« je dejal Nace.

Včasih si se mu zameril samo z »a«. Dejal si mu Naca namesto Nace, pa mu že ni bilo prav.

A Nace je dobo ločil, kaj tiči za onim »a«. Zasmehovanja in ponižanja ni prenašal.

Samo za glavo je bil večji od drugih in so rekli:

»Nace je kot grimada. Stot mesa bi lahko visel na njegovih velikih in debelih kosteh, pa ga nima niti za kurje stegno. Je kot bi ga obtesal.«

»Pa vbodi šivanko v njegovo meso, če moreš! Takó so trde. Nace je jeklo, da veš in samo on je za puščo. Kaj si slep, da ne vidiš njegovega dela! Za njim mora roditi.«

»Za puščo je, res, ker je tudi sam pust. Saj nima besede in živi, kakor da bi se sprl z vsem svetom. In če zapliči vate tiste sive oči, ki jih skriva globoko pod čelom! Pa povej mi, če veš, kedaj govori resno, kedaj ne!«

Nace, ki je izvohal kakšen je glas o njem, se je pritajeno smejal. Enkrat pa, ko je trojica s krampom v roki modrovala na kolovozu in tako pričakala večera, ga je to razjezilo in si jih je privoščil. »Ha, modrujeta, kaj? Res je pustó

brez pameti in samo na klancu se jo more iztakniti. Če pa je vendar niste še našli, vam lahko pomagam. Tam le je, kjer zapravljajo čas pusteži, v zemlji,« jim je dejal in pokazal na puščo.

In je šel dalje.

Od takrat ni več bilo besede o Nacetovi duševnosti.

Vedno je bil v pušči in kamor je mahnil, je zemlja široko zazevala in se je vsakikrat zaškrilo. Čim bolj je tiščal kramp, tembolj ga je stresalo. A ni odnehal. Kot za stavo je stval iz zemlje debele kose sivega apnenca, ki so liki veliki sivi golobi pokrivali za njim razkopano rdečo zemljo, ki ni še nikdar videla solnca. Vsakikrat ko je sunil od sebe kamen, se je globoko oddahnil in si obrisal pot s čela.

»Trpljenje je ta kos grude, a se ne moreš odtrgati od njega,« je pomislil, sedel in zaplčil svoje sive oči nekam daleč, kamor so se potopile kot da bi ne bile njegove. Na ožgana lica se je bolj in bolj razlival mir in okrog usten mu je poigral otroški smev. Tam za Doberdo. Pozvonilo je »Ave Marijo«. Nace se je sklonil.

»Zemlja, takšna ali drugačna, bogata ali siromašna, a si lepa,« je šepetal. »Tisočkrat te bo opraskalo njeno trnje in brinje, a nikdar ne boš zabil te zemlje. Ti ne veš, kaj vse ti zarišejo v dušo prve stopnje po domači zemlji!« mu je čisto dejal oče, ki je imel samo eno dolino. (Se bo nadaljevalo.)

Denis Diderot:

Skrivnosti samostana

Roman.

20

»Zakaj, me je vprašal, »ne hodite v cerkev?«

»Ker me ovirajo.«

»Zakaj se niste pritožili?«

»Iz istega vzroka.«

»Zakaj ne prihajate k maši in molitvam?«

»Zato, ker mi ne dovoli.«

Predstojnica je hotela govoriti, toda vikar ji je ukazal, naj molči in je obrnjen proti meni nadaljeval:

»Zakaj hodite ponoči iz celice?«

»K temu sem prisiljena, ker mi ne dajo vode in nimam ničesar za opravljanje najnavadnejših naravnih potreb.«

»Zakaj se ponoči sliši kričanje iz vaše celice?«

»Ker mi na vse mogoče načine kalijo nočni mir.«

Predstojnica je hotela nekaj dejati, toda še preden je odprla usta, mi je rekel veliki vikar:

»Iz vaših rok so rešili neko redovnico, ki se je onesveščena zgrudila pred vami. Kaj pravite k tej obtožbi?«

»To se je zgodilo zaradi strahu pred mano, ker so me tako opisali.«

»Je bila to vaša prijateljica?«

»Ne.«

»Niste nikoli bili v njeni celici?«

»Nikoli.«

»Niste ž njo ali s katero drugo redovnico blodno grešili?«

»Nisem.«

»Zakaj so vas zvezali z vrvmi?«

»Ne vem.«

»Zakaj ni več mogoče zakleniti vaše celice?«

»Ker sem zlomila ključavnico.«

»Zakaj?«

»Ker nisem mogla drugače odpreti vrat, da bi šla k maši.«

»Tistega dne ste torej bili pri maši?«

»Da.«

Predstojnica je dejala:

»To ni res, ves samostan ve ...«

Dalje ji nisem pustila govoriti, temveč sem dejala:

»Da, ves samostan ve, da so bila cerkvena vrata zaprta, da so me našli ležati na pragu, da ste ukazali redovnicam, naj me pohodijo, da so to nekatere tudi res storile, toda jaz odpuščam vam in njim, ker sem tu zato, da se branim, ne pa zato, da druge obtožujem.«

»Zakaj nimate razpela in svetinje?« me je dalje vprašal arhidiacon.

»Ker so mi oboje vzeli.«

»In breviar?«

»Tudi tega so mi ukradli.«

»Kako molite brez njega?«

»Na pamet, čeprav mi je molitev pre-

povedana.«

»Kdo vam je prepovedal moliti?«

»Predstojnica.«

»Je to resnica?« se je obrnil arhidiacon k predstojnici. »Ste ji prepovedali moliti, da ali ne?«

»Mislim, da sem imela do tega pravico, zdelo se mi je ...«

»Ne gre za to. Je tako ali ni?«

»Je, ali ...«

Hotela je še nekaj dodati, pa arhidiacon ni dovolil, marveč se je spet obrnil k meni z vprašanjem:

»Sestra Suzana, zakaj hodite bosi?«

»Ker mi ne dajo ne nogavic ne čevljev.«

»Zakaj je vaša obleka tako zmehkana in zamazana?«

»Že tri mesece ne dobim perila in moram spati oblečena.«

»Zakaj?«

»Ker nimam ničesar na svoji postelji: slamnjačo, rjuhe in odejo, vse so mi odnesli.«

»Vam dajo vsaj hrano?«

Ker nisem odgovorila, je nadaljeval.

»Kaj ste zagrešili, da tako postopajo z vami?«

»Samo to, da ne čutim poklica za redovniško življenje in sem zaprosila za razveljavljenje svoje zaobljube, ki sem jo položila pod pritiskom.«

»O tem bo odločil zakon, do tega časa pa morate vršiti vse dolžnosti.«

»Z največjo natančnostjo.«

»In z vami se mora postopati kakor z ostalimi redovnicami.«

»Ne zahtevam nič boljšega.«

»Imate poleg tega še kakšno pritožbo proti komurkoli?«

»Ne, ker kakor sem že dejala, ne maram tožiti, marveč se hočem samo braniti.«

»Sedaj pojdite!«

»Kam?«

»V svojo celico.«

Šla sem. Po nekaj korakih sem se pa obrnila in se nenadoma vrgla pred njegove noge.

»Kaj še želite?« me je vprašal vikar. Pokazala sem mu rane na glavi, okrvavljene roke, ranjene noge in raztrgana oblačila ter rekla:

»Poglejte!«

»Odidite mirno«, je odgovoril, »Zaslišal sem vas, sedaj bom pa zaslišal še vašo predstojnico. Ne bom zapustil samostana, dokler vsega ne uredim.«

Eden njegovih spremljevalcev mi je ponudil roko ter mi pomagal vstati. Vsa hiša je bila skrajno vznemirjena, vse redovnice so stale pred vrati svojih celic in govorile o dogodkih dneva. Čim sem se pojavila, so pa izginile. V celici sem pokleknila in prosila Boga, da bi moje trezne besede prepričale arhidiakona o moji nedolžnosti.

Ko je arhidiacon s svojimi spremljevalci in predstojnico stopil v mojo celico, sem še molila. Dvignila sem se. Arhidiacon je naglo pregledal sobo, ki je brez pohištva in zastorov strašno izgledala; videl je posteljo brez slamnjače, okna brez šip in se ogorčen obrnil k predstojnici:

(Dolje prihodnjič.)

Ptuj

Prijava nabornih obveznikov. Mestno načelstvo poziva vse mladeniče rojene l. 1914, ki stanujejo na področju ptujske mestne občine, da se javijo pri mestnem načelstvu kot naborni obvezniki najkasneje do 31. januarja 1934. Ako se, obveznik ne more iz kateregakoli vzroka osebno javiti, so ga dolžni javiti njegovi stariši ali delodajalec. V istem roku imajo stariši javiti mladeniče rojene l. 1914, ki ne stanujejo v Ptuj, pa so pristojni v mestno občino Ptuj. Za mladeniče, ki so podvrženi rekrutaciji, če se prikrivajo ali odtegnjejo naborni dolžnosti, so odgovorni stariši odnosno svojci, ki so dolžni take obveznike izslediti in jih prijaviti. Nadalje se pozivajo vsi mladeniči, rojeni l. 1916, stanujoči v Ptuj, ne glede na njihovo pristojnost, da se javijo, najkasneje v roku do 31. 1. 1934 v svrhu vpisa v seznam vojaških obvezancev. Kdor se temu pozivu ne bi odzval, se tudi kaznuje po čl. 56 zakona o ustroju vojske.

Skrivnosti notranjosti našega planeta

3.328 metrov v osrčju zemlje.

V Vera Cruzu blizu Alama je bil te dni dokončan rudniški rov, ki sega 3.328 metrov globoko v osrčje zemlje. V tej pokrajini Mehike so se iskali namreč novi petrolejski vrelci in je bil v ta namen izvrtan ta rov, ki vsekakor predstavlja tehnični rekord, ker je najgloblji na vsem svetu. Čeprav podjetniki kljub vsemu pričakovanju v tem rovu niso našli kamenege olja, je bila v Vera Cruzu prirejena velika svečanost, s katero je bil proslavljen ta tehnični rekord.

Vsekakor je rov pri Alamu v mehiški provinci Vera Cruzu najgloblji, kar so

jih doslej v vsej zgodovini izkopale človeške roke. Rov pri Sv. Barbari, ki je veljal doslej za najglobkejšega na svetu, je krajši skoraj 200 metrov, ker sega le 3.146 metrov pod zemljo. Ta rekord so imeli doslej Američani. V Evropi je najgloblji rudniški rov v nekem rudniku v vzhodni Prusiji, ki sega 2.240 metrov pod zemljsko skorjo. Seveda pa moramo upoštevati, da so Američani izvrtali najgloblji rov sveta s pomočjo parne sile.

Nedvomno se sliši zelo impozantno: 3.328 metrov pod zemljo, in lahko si je predstavljati, kakšni aparati so bili potrebni, da so mogli predreti nad 3 km globoko v zemljo. Med tem pa je ta rezultat relativno precej skromen, če pomislimo, da znaša premer našega planeta 13.000 km.

Najgloblji rovi so služili doslej izrecno le industrijskim namenom. Njihova vrednost v znanstvenem pogledu ni bila velika. Če bi bila znanstvena raziskovanja odvisna le od neposrednih izkušenj, bi danes še ničesar ne vedeli o notranjosti zemeljske kroglice. Pri izkopavanju rudniških rogov smo točno ugotovili le to, da zraste temperatura v notranjosti zemlje vsakih 33 metrov za 1 stopinjo Celzija. Če bi v večjih globinah temperatura rasla v istem razmerju, bi že v globlini 30 do 40 km bila taka vročina, da bi se tudi kamenje topilo enako kakor vse kovine. Kakor pa je znano, meri trda zemeljska skorja v svoji debelosti okrog 70 km.

Učenjaki se poslužujejo popolnoma drugih sredstev, da bi izvedeli kaj več o notranjosti naše zemlje. Največji pripomoček so jim potresi, katerih merjenja so že odkrila mnoge tajnosti zemeljske notranjosti. Mnogo pa so znanstveniki eksperimentirali tudi že s pomočjo radiovalov, ki so se izkazali kot izvrstni pomočniki geologov in geofizikov.

Prvi kongres stratosferskih letalcev

PREKO ZNANOSTI DO FRAKTIČNE KORISTI.

Prvi mednarodni kongres, ki bo v letošnjem letu, bo obenem tudi prvi kongres te vrste, odkar se sploh prirejajo mednarodne konference. V Moskvi se bo sestalo nekaj oseb, ki bodo razpravljale o problemih, ki zanimajo vse človeštvo. Bo to kongres, ki bi si ga pred petimi leti nikakor ne bi bili mogli niti zamisliti. V Moskvi se bodo sestali namreč na vabilo ruske vlade raziskovalci stratosfere in bo ta kongres sredi januarja srečanje zanimanja vsega kulturnega sveta.

Nedvomno to ni golo naključje, da se ta konferenca sestaja prav v Moskvi. Rusija je, kakor znano, s poletom trojice drznih pionirjev Godunova, Prokopjeva in Birnbauma dosegla rekord na tem področju znanosti. Dočim je Piccardov rekord znašal 16.000 metrov, so dosegli ruski letalci v svojem balonu »Stratostat« višino nad 19.000 metrov. Američani, ki so napravili tretji polet v stratosfero, niso mogli potolči tega rekorda in so bile vse vesti, da so dosegli v svojem »Stratoplanu« višino 20.000 metrov, neresnične ter brez stvarne podlage. Ko so bili pregledani instrumenti, se je ugotovilo, da so poleteli Američani samo 17.000 metrov visoko v vsemir.

Pri dosedanjih stratosferskih poletih ni šlo le za višinske rekorde, temveč se je predvsem skušalo dognati, odkod prihajajo takojmenovani višinski žarki in kakšne lastnosti imajo v stratosferi. Ti žarki so zelo zanimivi, ker imajo skoraj sto-krat večjo prebojno silo, kakor najmočnejši röntgenski ali radijski žarki, zlasti pa so intenzivni v višjih plasteh atmo-

sphere, dočim jih zrak v nižjih plasteh absorbira. Merjenja teh žarkov v stratosferi bi mogla dati mnogo večje rezultate, kakor pa merjenja spodaj.

Iz vsega se vidi, da namerava Rusija postati vodilna država v tej znanstveni panogi. Razume se, da Rusija tega ne dela le iz znanstvenih razlogov, temveč išče v tem tudi svojo veliko korist. Danes se da že z veliko gotovostjo sklepati, da se bo zračni promet v bodočnosti razvijal predvsem v stratosferi. Tamkaj namreč ni nikdar »slabega vremena«, pa tudi odpor, ki ga morajo letala premagati, je minimalen.

Letala bi mogla v teh višinah doseči brzino 1000 do 1.200 km na uro. Kakorkoli se to zdi danes morda utopija, se bodo ti velikopotezni načrti dali uresničiti najbrže že v najbližji bodočnosti. Znano je, da se mnogi francoski konstruktorji letal že sedaj intenzivno bavijo s konstruiranjem novega tipa letala, ki bi bilo sposobno za take stratosferske polete.

Na ruski stratosferski konferenci bodo udeleženci razpravljali o vseh problemih, ki so v zvezi s stratosferskimi poleti, obenem pa se bodo proučili tudi vsi dosedanje rezultati, ki so bili doseženi na tem področju. Konferenci bo najbrže predsedoval belgijski profesor Piccard. Na konferenco je povabljenih tudi večje število meteorologov, fizikov in kemikov. Med drugimi je predvidena tudi debata o vplivanju stratosfere na človeški organizem.

Mali oglasi

Predam

VINO

lastnega pridelka, letnik 1932, v zaprtih steklenicah, 1 liter 10 Din, se zopet dobi v prodajalni Mlekarnice Bernhard Maribor, Aleksandrova cesta št. 51. 4976

NASLONJAC

(fauteil) prodam za Din 300. Tapetnik Anton Arzenšek, Grajska ulica št. 2, v gradu 9

Konjski gnoj na prodaj. Vojasniška ul. 11. 20

Službo dobi

ZASTOPNIKI

dobro uvedeni, se sprejmejo od velike zavarovalne družbe proti fiksum in proviziji. Začetniki se v posle vpeljujejo. Ponudbe pod »Fiksum in provizijo« na upravnštvo lista 10

Lokal

Sivilja dobi poceni čeden lokal na prometni točki, Naslov v upravi »Večernika«. 17

Sobo odda

ZELO PRIJETNO.

solnčno, parketirano sobo z uporabo kopalnice, oddam boljše gospodu. Naslov v upravi »Večernika«. 7012

VELIKO, SOLNČNO SOBO s štedilnikom oddam. Vprašati mizarstvo, Levstikova ulica 9. 12

Stanovanje

Stanovanje sobe in kuhinjo oddam v Cankarjevi ulici, Vprašati v upravi »Večernika«. 16

Spomnite se CMD

ŠIVILJE

NE POZABITE, DA IMA KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU

NA ALEKSANDROVI C. 13 NAJLEPŠE

MODNE LISTE